

מקורות פרשת זכור תשפ"ג איך מתמודדים עם ספקות באמונה?

'בצאתכם ממצרים' (ולא עברו קרוב לגבול עמלק). אם עשו עמו מלחמה והתגרו בו. אבל הוא 'קרך בדרך', דרך מקרה ולא היה ריב ביניכם. (ד) בעבור הדת שחושב שימצא חן בעיני אלהיו אם יכחיד עם הבלתי מאמינים בו. אבל הוא 'ולא ירא אלהים'.

4. **אדמו"ר הרי"צ, ספר המאמרים קונטרסים, מאמר זכור את אשר עשה לך:** עניינו של עמלק הוא למרוד באלוקות. כשמתבונן בהשגה אלוקית ומבינה היטב עד שיודע אלוקות במוחו, ומכל מקום **לא יתפעל לבו**, והוא הקרירות דעמלק, 'אשר קרך בדרך', שהלב לא יתפעל על עניין אלוקי... ואופן הפעולה של עמלק הוא **בהטלת ספקות**, שעושה ספקות ואומר 'מי אומר שהוא כך?', הגם שהוא עצמו יודע שהעניין כן והוא דבר רוחני אלוקי, אבל עמלק בגימטרייה 'ספק' שמטיל ספק בכל עניין אלוקי ורוחני. וזהו 'ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד', דתיקונו הוא רק בדרך **שבירה ואיבוד**.

מכתב מהרבי, יא אייר תשל"א: צדקה בכתבה שעל האדם לשאול בעניינים שאינם מובנים לו, אבל אין צריכה להיות **קושיה** (בפירוש הרגיל בתיבה זו) [היינו תהייה שמערערת את עצם העיקרון]. והעיקר שאסור שיהיה זה בתור **תנאי הקודם למעשה**, כי אם בלשון חז"ל: הקדמת נעשה לנשמע ... ובאופן כזה קיבלנו התורה, וביארו חז"ל **שדווקא על ידי גישה זו, מבינים התורה**.

מכתב לילד אלחנן כהן (סיון תשמ"א, תרגום מאנגלית): קיבלתי את מכתבך בו אתה מבקש לדעת יותר על ה' וכו'. [א:] הרצון של ידע כזה הוא, כמובן, ראוי לשבח, ולכן המלך דוד הורה לבנו שלמה 'דע את אלוקי אביך ועבדהו בלב שלם'. [ב:] אך יש זמן מתאים לכל דבר, ובינתיים הדבר הכי חשוב הוא להתרכז במילוי המצוות ובלימוד התורה שלך, ובכוא הזמן, תדבר עם המורה שלך או הרב בקהילה שלך בקשר עם השאלה שיש לך. [ג:] אין צורך להצביע על כך שהסדר בקיום המצוות הוא 'נעשה' לפני 'נשמע' (הבנה), ובאמצעות המעשה מגיע היהודי להבנה במלוא המידה האפשרית.

1. **מגילה ל,א:** פורים שחל להיות בערב שבת, רב אמר מקדימים לקרוא פרשת זכור [בשבת שלפניה] ... כדי שלא תקדם עשייה [מחיית המן במגילה] לזכירה [בספר תורה בשבת שלפניה].

בית יוסף סימן תרצ: כשמזכיר את המן ובניו מנקשים התינוקות באבנים או בלוחות עץ שבידם ... ולמנהג הזה יש שורש באגדה, דאמרינן 'כי מחה אמחה את זכר עמלק'.

דברים כה: זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים... תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, לא תשכח.

ספר המצוות להרמב"ם מ"ע קפט: צווננו לזכור מה שעשה לנו עמלק בהקדימו להרע לנו **ולשנוא אותו בכל עת ועת**... ונזרו העם לשנוא אותו עד שלא תשכח המצווה ולא תיחלש שנאתו.

מהר"ם שיק מצוה תרה: מצוה זו אנו מחוייבין לקרותה בציבור פעם אחת בשנה, והטעם דאבידה משתכחת ב"ב חודש, וכן על המת נגזר שבתוך י"ב חודש ישתכח. וכאן צוותה התורה שלא תשכח וצריכים לזכור פעם אחת בכל שנה. ופעם אחת שאל הרב ... שבשנת העיבור יהיה יותר מ"ב חודש? והשיב מרן ז"ל [החתם סופר] שהוא מתכוון לצאת בפרשת תצא על תנאי.

2. **בני יששכר חרש אדר דרוש ד:** ראוי לתת לב מהו הרעה שעשה הצר הצורך הזה יותר מכל האומות, אשר ה' גזר עליו שממון ואבודן עד עולם וכביכול 'אין השם שלם עד שיימח שמו של עמלק' עד שהיה הצר הזה לשממון ואבודן ונימוח זכרו מלהזכירו? הלא **כל המלכויות הרעו לנו יותר ויותר** ואילו כל הימים דיו וכל האגמים קולמוסים אי אפשר לכתוב כל הצרות והתלאות אשר עברו על ראשינו בהמון המלכויות ואעפ"כ לא נגזר עליהם שממון עולם כמו שנגזר על הצר הזה?

ליקוטי שיחות כא/191: תכלית זכירת עמלק היא **מחיית עמלק**, וכיון שבזמן הזה לא שייך לקיים הציווי, שכן המצווה היא רק כשיהודים נמצאים על אדמתם במצב של מנוחה מאוייביהם, ככתוב: 'והיה בהניה ה' אלקיך לך מכל אויבך מסביב', וגם איננו יודעים מיהו זרע עמלק כיון ש'עלה סנחריב ובלבל את האומות' ... אם כן, מדוע תיקנו קריאה מיוחדת ושבת מיוחדת לזכור את שנאת עמלק?

3. **אברבנאל:** מלחמת עמלק לא היה לה שום סבה מהסכות שבעבורה ילחמו עם בעם וממלכה בממלכה. כל עורכי מלחמות יהיה לכמה סבות וכולן לא היו פה: א) שילחם על ארץ לכבשהו להרחיב גבולו, אבל זה היה 'בדרך' כי לא היו אז בארץ נושבת. ב) אם יקרב אל גבול ארצו שהוא ירא פן יירש את ארצו במלחמת סיחון ועוג, אבל זה היה